

66

70 хл 45

НОВА ЕПОХА

Орган Українсь-
кої гуманістич-
ної думки

Ч VII

УКРАЇНСЬКИЙ
Б.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

Листопад

1945

Б О Г Д А Н

В А З А Р

Добігала до трагічного кінця борня за збереження Української Держави перед більшовицьким заливом.

Доспівувалася остання пісня героїчної епопеї визвольної боротьби народу.

Після важких боїв 11 - 21 листопада 1920 українські війська мусіли перейти на захід від Збруча. 21 листопада вони опинилися на території Польщі.

Складення зброї, інтернування, табори, драти, табори.

В еміграційному періоді здобувається українська армія на ще одно зусилля Льодового Походу.

Похід із Польщі на більшовицьку територію в числі 1500 вояків розпочався з 3 на 4 листопада 1921.

Завданням походу було підняти на Україні протибільшовицьке повстання.

На ціле це повстання складалися три оперативні групи: волинська під проводом Ю. Тютюнника, подільська під проводом Палія та басарабська під проводом Гулий-Гуленка. Ця остання група натрапила на непередбачені важкі перешкоди на терені Румунії; наслідком яких не змогла вона прорватися на Україну і в повстанні важнішої ролі не відіграла.

Група полковника Палія пробивається у завязтих боях через проскурівський та лятичівський повіт і доходить до Малина та

Бордянки під Києвом.

Пізніше вона подається на схід від Радимишля, продирається крізь любарські та заславські ліси та 29 листопада переходить знову польський кордон, попадаючи у табори.

Група Тютюнника взяла напрям на Коростень і захопила його враз із великою здобиччю.

Але 14 листопада оточують її більші підрозділи червоної кавалерії і цілком розбивають.

Оточені з усіх боків більшовиками, без відповідного одлугу та зброї пробують прорватися з оточення.

359 із них попадає в руки більшовикам.

Зачинається мартирологія.

Основною вимогою більшовиків, було те, щоб вони "показалися", щоб відреклися ідей, в ім'я яких вони підняли свого героїчного чину.

Не "кається" ніхто.

Лунають горді заклики замучених людських тіней.

І після цього в місті Базарі 22 листопада 1922 більшовики розстрілюють усіх 359 полонених воїнів Української Армії.

Ось так, в коротці представляє нам історія фінал українських визвольних змагань і боротьби за державність 1917-1921.

Військовики із погляду тактичних міркувань дають цій події коротку оцінку "безглузда".

Постараємось однак приглянутись цій події із іншої сторінки.

Бризкіт зброї почав притихати і здавалось зільніше відітхне змучене людство. Прагненням відпочинку була наповне-

на кожна людська істота.

Однаке це прагнення прикривало туманним покривалом дві справжні картини: безстыдного тріумфу і гіркогo поневолення.

Героїчна кантата України добігала кінця і здавалось, пройде непомітно, пройде, як банальний нікому не потрібний, безкорисний епізод.

І тут якраз приходить несподіване закінчення...

Нараз падає найсильніший акорд, якого не помічають тріумфатори, який однаке впроваджує кантату в найвищій вершини духа і надає їй тону безсмертності.

Останній акорд - Базар залишає в душах слухачів щось незловиме, що заставляє думку до напружених зусиль над найглибшими питаннями буття.

Як його розуміти; чи це остаточний дійсно трагічний кінець героїв, чи може смерть їх була потрібна, щоб смерть перемогти?

Останній акорд визвольної боротьби творить із неї мистецький твір найвищого завершення.

Базар це не штучно поставлений акт для прикраси, а органічно пов'язаний епізод в героїчній кантаті українського народу.

Від цього завершального акорду залишається враження чогось, що не скінчилося, чогось, що буде вічно діяти і жити в душах, як голос правди; як голос протесту проти її заперечення. Базар це ствердження факту героїчності українського народу, ...бо непохитне прагнення правди виллється в безумовнім обстоюванні її коштом найвищої жертви і є героїзмом.

Чого прикладом тишовим є якраз Базар і це його найбільша цінність.

Базар це монументальний твір загальнолюдського значення, написаний не рукою письменника, а кров'ю народу.

Крім цього в Базарі треба вбачати ще щось... а саме крім загальнолюдського значення, ще й сутонаціональне.

Коли приглянемося докладно періодові визвольних змагань, то побачимо жакливі картини пригнітаючої сили невідомості, цього демона лихоліть.

Шевченко знаючи прекрасно суть цієї прикмети засуджує її безпощадно, як основну вину історії України. /Три душі у "Великому Льоху"/.

Бо невідомість своєї сутності, чи своєї ролі дозволяє інстинктам найнищого типу запанувати над людиною, позбавити її власної волі і завести в провалля упадку, відвернувши увагу від призначеної мети. Це і було одною із найосновніших причин нашої невдачі.

Це прикляття немов за порадою ласкавої долі має усунути Базар, беручи на себе відповідальність остаточного затерти прогалини в процесі повного усвідомлення цілого народу.

І сьогодні бачимо наслідки цього чину і його історіософічне значення.

Базар перестав бути маленьким провінційальним місточком, а є для нас сьогодні синонімом героїзму і вершиною національної свідомості. Тратить своє земське значення і стається втіленням духової вартості, прибирає ореол.

Вистарчить сьогодні вимовити слово "Базар" і ми ні на один момент не побачимо жодного місточка, а зовсім щось інше.

Старенька мати пригадає єдиного сина, єдину потіху її життя і слези болючої радості будуть виявом її переживань.

І в довгій задумі пішла своєю душою на тиху розмову з сином.

Магічне слово "Базар" станеться починком до відвідин світа вічності.

У юнака загоряться несамовитим вогнем очі, а сильно напружена груди і затиснені щелепи будуть виливом бажання помсти за смерть героя, який з переможною усмішкою наставляє своє тіло під дуло диявольського кулемета і працює до земного життя, немов лагідний подув вітру, шепотом: "працдай Україно, Ти будеш віль..."

Мистець побачить 359 гордих юнаків, які з усмішкою без тіні боязни споглядають смерті у вічі. Вдивившись глибоко, здригається сам. Він бачить їх свідому жертву. Вони вірні, що їхня смерть потрібна, щоб дати Україні життя, потрібне для повного прозріння народу.

Базар це найвищий кристально чистий вилив волі народу, освободжений від всяких земських пристрастей. Це ідеал свідомості народу.

Поставмо сьогодні перед собою декілька питань.

Чи розуміємо ми героїв Базару?

Чи зрозумілі для нас слова старшин і воликів, мучеників Базару, слова приглушувані свистом кулеметних куль, слова уривані останнім передсмертним віддихом, слова вірності і перемоги духа. Вони не зломлять присяги зложеної Україні, свідомо вибирають радше лицарську смерть ніж зраду ідеалів волі і чести України.

Слова героїв Базару.

Чи знайдемо в собі відгомін їх героїзму?

Провірмо себе, як далеко сягає наша несвідомість, яка прагне

найнищі інстинкти на плятформу міжпартійної гризні, щоб там дати вияв фальшивій амбіції й особистим інтересам і в нестямі бути глухим на голос крови героїв.

Зрозумівши до глибини Базар, пробудивши в собі духа його найчистішої жертви і героїзму зможемо піднятися на героїчні висоти Всеукраїнського Чину.

В О Л О Д И М И Р

МУДРІСТЬ ЗНЕНАВИСТІ І ЗНИЩЕННЯ

Ще ніколи в історії не було так виразно видно правди, що кожна війна є виразом борні ідей, які ведуть вперёд або гальмують розвиток поодиноких народів і людства.

Коди в деяких війнах треба дошукуватися їх глибокого змісту, треба перекладати їх дії на мову цінностей ідей, то сьогочасні війни є усвідомленою борнею за усвідомлені ідеї.

Отже гармати, повзи, літаки, кораблі, бомби, вогненні струї, групи озброєних людей, їх дії і ... ніж приложений до горла українського народу є виразом певної постави супроти світа і життя, певного світогляду і визначеної системи ідей.

Ідеї формують історію. Вони є її найглибшими рушійними силами. Історія є отже реалізацією повстання, борні, розвитку, заперечення, засвоєння і синтезу ідей творчих і руйнуючих, узагальнюючих і різнижуючих.

Більшовизм це перш за все ідеологія. Це один з найскравіших в історії прикладів руху, що є реалізацією ідеології, сконструованої в систему. В нальний спосіб повстає він із програми, написаної добре знаними історичними постатями в добре знаних історичних умовах. Його зав'язок у невеликій

брошурі Маркса, розвиненій відтак у програмових творах Леніна.

Власне Ленін підіймає брехню за ідеологію як найважливішу справу партії і руху. Що більше. Він виразно признає факт, що ця ідеологія принесена до т.зв. пролетаріату ззовні, із історії, — на його думку як завершення усього цінного в цій історії — людьми, що вийшли із інтелігентних кругів т.зв. старих клас. Ленін признає, що сам "пролетаріат" здобувся би ледве на тредюніонізм. /Він, звичайно, не здає собі справи з того, що таке признання першівісности і провідництва ідей у відношенні до історії заперечує саму основу діалектичного матеріалізму. /

В наявний спосіб береже більшовизм чистоти своєї ідеології як свій найвищий скарб, джерело сили і єдності руху. Завдяки цьому він перемагає угодний і компромісовий меншовизм і продовж цілого союого існування веде нещадну боротьбу із усякими т.зв. "ухилами" від офіційного догматизму генеральної лінії.

Дуже скоро закріплюється цей рух у мертву систему догматизму, якого непорушности і монополію на думання заздрісно і безпощадно береже замкнена каста втаємничених бонзців партійної програми.

Цю догматичну систему подається до загального вірування за допомогою величезного апарату пропаганди, що обняв собою все шкільництво від найвищих постів на університеті до найнижчих виховниць жовтенят. Пропаганді цієї системи служить всеціло радіо, театр, література, кіно, мистецтво, реклама, безчисленні виховні і пропа-

гандівні курси для старших по каменцях, варштатах, по містах і по селах. Вільшовики здійснили програму тотальної пропаганди.

Хто небудь хоче поважно боротися з більшовизмом, му- сить признати, що цю гігантською пропагандою большевики досягнули видатних успіхів. Їм удалося в значній мірі закріпити цю ідеологію в головах своїх громадян. Вони вір- ять, що ця ідеологія є справді ^{справді} правдивою і поважною нау- ковою системою і що вона справді має перевагу над іншими. Зокрема матеріялістична філософія запустила досить міцно коріння в ментальності людей із-бувшої Радянщини.

Багато з цих людей бачило і бачить сьогодні численні злочини більшовизму, слушно засуджує їх і відвертається, але всі вони доречно розуміють, що ці лиха випливають із самого коріння більшовицької ідеології. Їм здається, що ці всі злочини є може якесь побічно з'явище, яке й могло би не бути, що це може якесь зло виконання злими виконавцями ідеології, за що сама ідеологія відповідальності не поно- сить. Вони думають, що це недобре, коли росіяни і жиди винищують український нарід, але це тільки зловживання ідеологією, яка сама по собі може бути гарна, правильна, наукова чи оправдана. Залишається в них якийсь побожний респект перед самою системою. Коли додати ще до цього, що молоді люди ніколи не мали змоги заізнатись із справді науковим ідеалістичним світоглядом, тоді уся пропаганда, спрямована тільки на зовнішні прояви більшовизму, а не на боротьбу із його сутністю просто могла би не промовити до переконання. Коли вони вважають, що дана ідеологія є правильна, тоді вони можуть виправдати і вирізування

ворогів цієї правдивої для них ідеології як **конечний** і на їх думку єдиний засіб борні за її здійснення.

Звідси випливає **конечність** поглибленої ідеологічної борні із більшовизмом як з ідеологією.

Енкаведисти, . їх зброя, їх дії і оцей ніж на горлі українського народу - це саме зовнішній вияв здійснювання більшовицької ідеології.

Вбити їх - це відрізати діюче рам'я чи кілька голов стоголової гидри, але це ще не означає знищення його **коріння**, вітального центру стоголової потвори.

Більшовизм шкідливий перш за все як ідеологія. Між його теорією і практикою немає ніякої розбіжності. Його **практика** випливає органічно з його теорії.

Саме його теорія видихає **зненависть** як основну рушійну силу історії. Саме ця теорія наказує поширювати, роздухувати і культивувати **зненависть**. Гнів є їх кличем, помста - святим законом. "До одної ями" - ось клич, освячений поезією Павла Тичини.

"Одна яма" - масових гробів, це живо засіяної і вишлуканої **зненависти**.

"Одна яма" - це метода, вишлукана **більшовизмом**.

В цій посіві **зненависти** джерело його злочинності. Ніколи при тому не вільно забути, що ця **зненависть** є основною тонацією більшовицької теорії, є зав'язком, підставою і ґрунтом її здійснювання. **Зненависть** - це психологічна матерія більшовизму. Уста вишкварені ідкою **зненавистю**, готові плюнути цинічне "наплевать", грубі черти лиця, вирізьблені нахабною **самопевністю**

"ми це все знищимо" - це сільветка, з якою перейде до історії більшовик.

Матеріалістична теорія убиває людину як таку. Вважає її бездушною машиною, якої т.зв. "свідомість", тобто систему подразнень і реакцій, визначає процес розвитку продукційних відносин і розподілу товарів. Душа людини - це її голодний живіт і жадоба різних предметів: " щось мати". Ніяких різниць національних, чи расових в душі такої звірини, очевидно, немає. Її мист - це "табуля раза", на якій можна написати, що кому треба. Можна людину - так, як годинник - накручувати на яку-небудь " ідеологію". Тільки треба робити це досить часто і вперто, а далі годинник зачне ходити.

"Ідеологія" - це щось таке, що служить інтересам такої чи іншої групи, чи "класи" - як висловлюються більшовики.

Ніякої правди немає. Є тільки інтереси груп і дороблена до них "ідеологія".

Отож вони засліпленими очима інтересу і зненависти, очима темного, голодного шлунка поглянули на історію і суспільність і сотворили свою "правду" - криве і поменшуюче дзеркало зненависти і матеріалізму.

А їх суспільна програма, ^{намагання} завести суспільні переміни за якимсь уявленим образом? - скаже хтось.

Намагання змінити, чи направити світ, збудувати його інакше чи краще - є так само старе, як людство. Всі великі філософи, пророки, творці релігій, реформатори, мрійники, суспільники, секти і великі всесвітні релігійні рухи

займалися і здійснювали суспільні ідеали. Вони ані не є новістю, ані привілеєм більшовизму.

Новістю /остільки - оскільки/ є матеріялістичне спростачення цих ідеалів, догма матеріялізму як основа їх дії, засліплена зненависть як руййна сила - очевидна сила руїни - як освячене почування і основа "класової" свідомості, нігілістичне заперечення культур, народів, їх душі, їх історії, терор, диктатура, страх, як засоби впливу на свідомість, як засоби влади, - це є ті черти, які в сумі надають більшовизмові своєрідної закраски і тонації як системи, це є те сутнє і суттєве у ньому.

Вважати, що це якась " гарна теорія", погано здійснювана" - це жалюгідна помилка.

Коли довелося їм будувати їм суспільність на основі цього викривленого світогляду, тоді кінечним стало доказати, що в дійсності немає ніякого національного духа, ніяких національних різниць чи культур. Щоб нагнути дійсність до цієї теорії, треба було знищити все національно відмінне і окремішне. "Окремішне", очевидно, від російської культури, яка вважалася чимсь даним, постійним і самозрозумілим. І тому російський шовінізм що раз виразніше забарвлював безбарвне тіло національного нігілізму, аж врешті в добу розкладу і упадку більшовизму запанував з обнаженою яскравістю і жорстокістю.

Колиж відмовили людині свободної волі і благородности душі, а треба було на ділі знайти якусь потінну силу для вдержання своєї системи, тоді довелося їм спертися на

найбільше низьких і гідких у людини почуваннях страху, темного біологічного страху за життя.

І знову слід ствердити, що цей чинник страху, терору, диктатури є освячений їх ідеологією.

Коли ж людина не має душі, то може її тільки тресувати. Поганяти бичем страху, повторювати механічно вербелі тупих догм зненависті і засліплення — аж людина зачне під такт цього вербля танцювати як ведмідь, ведений за ніс російським циганом.

Удари бича і вербелі бубна — такий був більшовицький апарат репресій і пропаганди.

Стосується так довго, аж людина зачне танцювати механічно, то б то добровільно, зіпхнувши для самотнього правдання страх аж на дно серця, звідки він буде діяти як утасна пружина накрученого годинника.

Найтемніші руйнівницькі сили людства як засліплення, матеріяльний інтерес, зненависть, страх, знищення мали стати новими погінними силами нової суспільності.

Чому з'являються і доходять до голосу на певному етапі історії такі темні сили людства, що з невимовною konieczністю ведуть до руїни і хаосу?

Чому потрібний такий бич божий, дні знищення і загибелі, апокаліптичний кінець якогось світа, якоїсь доби?

Це питання, хоч яке воно важливе для висвітлення більшовизму і супровідних з'явищ і рухів, переходить межі наміченої статті. Можна на нього відповісти тільки на ґрунті історіософії.

Тут слід ствердити, що більшовикам справді вдалося

в значчій мірі вишлекати цю нову людину, витресовану на страху зненависті і знищенні.

Співстошення в духовості людини є куди більшим злочином як мільйони розстріляних. Живі, розкладені морально мільйони людських трупів; тупі, безідейні, продажні, готові служити кожній банді, фантоми, що затратили всяке людське обличчя, озвірілі професійні морлорізи за горілку і ковбасу, - це найгірше лихо і найгірший злочин більшовизму. Від тих живих трупів віє куди грізніший сморід і зараза як від розкопаних масових гробів жертв енкаведівського терору.

Це люди, що перестали бути людьми. Люди, що поклонилися апокаліптичній бестії.

Грубий, простацький, чи теж т.зв. "науковий" матеріалізм, що його більшовики закріпили своєю догматикою у людських душах - це їх найбільший злочин. На ґрунті матеріалізму не дається сконструувати поняття народу, не кажучи вже про його традиції чи ідеї.

І тому люди і вчені з матеріалістичним світоглядом все будуть гравітувати до таких чи інших викривлень більшовизму.

Ідейна боротьба з більшевизмом мусить бути поглиблена і поширена. А без цієї ідейної боротьби не можна розточити самих основ і коріння більшовизму.

Ідейну боротьбу слід вести ідейними засобами пропаганди.

На цю боротьбу не тільки час, але вона є konieczною передумовиною перемоги. Без неї неможливе буде опану-

вання хаосу, що повстане на ґрунті румовиц більшовизму.

Запанувала догма, що не має правди, а є тільки грубі інтереси груп, які роблять собі свою "правду" і ця "правда" повинна їм служити. Ідея, правда, духові цінності втратили пошану. Більше віри в їх цінність. В таких умовах залишилося місце тільки на сліпі сили зненависти і страху, на звірчі інстинкти, на загальну борню, безглуздий заколот, на дику бійку за владу і за нагайку, залишилося місце для вовків і накалів, місце для знищення розклад і руїну.

Місце і час на дні апокаліпси.

Більшовизм - це мудрість темних і злочинних сил людства, що устами зненависти проповідує нігілістичний матеріалізм.

На українському ґрунті протиставити більшовизмові можна тільки національну українську ідеологію.

Зненависті - синтезу і конструктивізм, страхові-героїзм, знищенню - творчість.

Хаосові - всенациональну любов і лад.

Боротися з більшовизмом - це значить боротися з темними силами людської душі.

Це значить видігнути і зміцнити глибокі, благородні, творчі і спасенні цінності людського духа.

Дням апокаліпси протиставити роз'яснену сонячність внутрішньої радості і творчості.

І С Т О Р І Я

О С В Я Ч Е Н Н Я К Р О В'Ю

/Відповідь на статтю "Пекучі завдання" - "Наше Життя"
число 15./

В статті "Пекучі завдання"/Наше Життя" ч.15./ на-
новний автор заторкнув справді пекучу тему про церков-
не життя українського народу в цілому.

Після сучасної міцної держави Володимира Великого -
наслідком складних історичних умовин, нарід здобув свою
державу і свою самостійність та, розірваний на декілька
частин, продовжував своє існування під чужими для нього
владами, польського, литовського, мадярського, московсь-
кого, а далі австрійського і румунського. Це створило
специфічні умовини для розвитку українського церковного
життя.

В залежності від культури і натиску народу пануючого
над розшматованим українським народом, почав він потроху
приймати чужі впливи, що й мусіло відбитися також на
церковнім житті. Скрізь ішла завзята боротьба за націо-
нальні і церковні ідеї і справу. Хиткі люди, зацікавлені
егоїстичними, а не національними інтересами, покинули

свій нарід, відірвавшись від нього і навіть забувши його; частина перейшла в "польську шляхту", - інша в "малоросійське дворянство" чи "румунське боярство."

В залежності від цього почалися впливи на церковне життя і саму церкву.

За часів Польщі та частина українського народу, що над нею панувала Польща, з бігом політичних обставин була змушена створити Греко-Католицьку церкву, яка хоч була під впливом польським, але зберегла всі обряди, співи, звичай, український побут і національне почуття народу.

На Великій Україні церква тих часів була світлом для народу. Була поширена висока релігійна освіта. По селах існували школи, брацтва, жіночі куртії. Священство стояло на високому рівні, про що складає свідчення диякон Павло Алепський у своїх спогадах про подорож до Москви з Александрійським Патріархом.

Після 1685-1687 років московське панування знищило всі здобутки попередньої церковної праці і церковного життя. "Союз з Україною" скінчився повним опануванням України, боротьбою з кожним проявом її окремішності. Користуючися єдиновірою, та близькістю мови, Москва за весь час панування над Україною, русифікувала наш нарід, знищила Українську Церкву.

перетворити українців у "малоросів" або "руських хахлії".

Московська царська влада до 1905 р. остаточно знищи-
ла Українську Церкву, викинувши з неї все, що хоч трохи
нагадувало про наше історичне минуле.

В 1905 р. вперше з'явилась Євангелія українською
мовою, але церква була царською навіть не Патриаршою.

Нісля маніфесту 1905 р. ішла де-не-де відбудова
українських звичаїв, але з цим рухом ішла велика бо-
ротьба церковно-царської влади. Царя заступає проку-
рор Святішого Синоду.

Не тільки царська влада, але й російський за-
гал не визнає українського народу, вважаючи його
"відгалуженням" "єдиного русского народу". Сприяло
цьому також російсько-царське духовенство, за якого
спиною спішила поліція, жандарми, прокурор, царський
суд. Православна Церква була збудована на цьому, твер-
дому "фундаменті", який піддержувався силою і духом
російського повнізму. Така церква не могла виховати
навіть самого російського народу в глибокому христия-
нському дусі, плекаючи в ньому поверховно зовнішню
обрядовість і мертву букву канону.

Московсько-царська церква дошла і свій власний нарід
до глибокого духовного занепаду.

Вибухав рік 1917.

Вибирають патріярха Тихона, який, діючи на зразок

колегіях царських прокурорів Святішого Синоду, не визнавав українців, України і не хотів дати воли для нашої церкви.

Залишилося нашому народові збудувати свою власну Українську Православну Автокефальну Церкву, яку й збудували в дніх від І-ого - 14-ого жовтня на свято Св. Покрови 1921 р.

До речі слід зазначити, що Московська Церква, загубивши після революції фундамент своєї структури - царську владу, поліцію, жандармів, суд, розбилася, розпавшись на окремі течії: Тихонівців, Живу Церкву, Обновлену, Антонінівську і т.п.:

Переживши всі перетасовки церковного життя, наш віруючий народ зовсім природно взяв церковну справу у своїй рук.

Скінчився час панування і гніту московського духівництва, коли священик дивився на селянина, як на темного "мужика", який був у його руках лиш вівцею до стріжіння, не даючи цьому "мужикові" ніякої духовної допомоги і освіти; коли єпископ-архієрей - царський урядовець дивився на священника та диякона як на нижчу істоту. У свідомо релігійних людей виникла думка опертися на Євангелію, на слова Ісуса Христа: "Хто хоче бути у вас першим, нехай буде вам слугою." На такому ґрунті виникло розуміння про соборноправність, про участь мирян в учительстві, про яке говориться теж в апостольських посланнях.

На ґрунті прагнення наслідування первоапостольських часів виникла ідея виборності духовництва.

То ж цілком справедливо вказує автор згаданої статті, як Українська Автокефальна Церква відродилася, як її очолював світлої пам'яті митрополит Липківський і хто входив до активу церковно-релігійного життя, що складався з людей безстрашних, ідейних, глибоковірних і відданих церкві і її першопастору. Сам автор вказує, що над ними "саяв німб величі, боговдохновенності і мучеництва Христової Церкви апостольських часів."

Справді мученицькою була ця церква.

Митрополит, 36 єпископів, 6.000 священників, коло мільйон мирян /свідомих мирян-українців/ - всі вони підтвердили своїм життям апостольство своєї церкви, освятили її своєю кров'ю і муками на засланнях, у тюрмах, в далеких більшовицьких таборах на Сибірі.

Але тому саме дуже дивно, що шановний автор у своїх дальших доведеннях між рядками каже, що церква підбрехала під революційний плащик - "ішла з духом революційного часу" - як каже автор, бо в "Діяннях Собору 1921 року" вживаються такі слова і терміни: "насилства панства" - "царсько-панська влада" - "орган визискувачів українського віруючого народу", - "пастирі, що не панували б над людністю" - "орган робітників слова"/місіонери/ - "трудова чернеча громада" і т.д.

Чомусь ці назви не подобаються шановному авторові.

Він каже: "Уже з тих виразів бачимо, серед яких умов творилась церква, якими поняттями і гаслами

мусіла оперувати, щоб утриматися легально на поверхні життя." Тобто це все діялося, щоб догодити совітській владі. Це лиш тактичний маневр, а не дійсні і правдиві твердження, що мали би лягти в основу церковного ладу. Це тільки маскування під революцію."

Ці погляди треба рішуче спростувати. Не маскування під дух часу шукала церква.

Вона прямувала до свого відродження на основі первоапостольських вгорів і слів Євангелії.

Щоб зрозуміти це треба пережити ці 25 років під чоботом советів та перенести всі знущання, що їх творили Церкві і її діячам. Церква була в стані відродження, в стані боротьби і захисту від ворогів християнства. Згадайте антирелігійні диспути, антирелігійні карнавали, боротьбу з "опіумом для народу", коли в часі Служб Божих у великі свята юрба комсомольців з лайкою вривалася у церкву і робила всілякі безчинства, або коли на померті-церкви ставили кіно з антирелігійними фільмами; згадайте інші методи боротьби з "релігійним дурманом", згадайте той натиск на служителів церкви, на співаків, на священиків та єпископів, гніт політичний, гніт податковий, гніт поліційний. Тоді зрозуміємо, що притягнення вірних до праці в церкві не було ^{ні}маскуванням, ані тактичним маневром, але вимогою життя з метою справжнього відродження Церкви в дусі перших часів християнства.

Автор думає про це ось як: "Ми ^жте розуміємо, що виняткові часи вимагають виняткових засобів, які

тратять своє значення в нормальних умовах народного буття."

Автор отже вибачає Церкві "виняткові засоби" і вважає, що вони повинні скінчити враз із нормальними умовами".

Автор не називає виразно, які засоби вважає "винятковими" і які з них мають "втратити своє значення".

Чи до цих засобів відносить він народоправність церкви і її повстання з волі Собору?

Читаймо, що автор говорить про ним названий "другий етап" існування У.А.П.Ц. в році 1942.: "Найбільший здобуток того періоду це створення гієрархії У.А.П.Ц. з усіма обов'язковими канонічними вимогами та відновлення діяльності У.А.П.Ц. з канонічного благословенства голови сусідньої православної помісної Церкви."

Чи страждання, мучеництво, кров, смерть мільонів мучеників не освятили церкви та її гієрархії?

Чи благословенство сусіднього гієрарха, який не пережив мученицьких страждань У.А.П.Ц. стоїть вище від страждань і крові мільона мучеників?

Чому ж кров і муки мучеників перших віків християнства освячували церкву і це задовольняло усі вимоги канонічності?

Чи повстання церкви з благословення сусіднього гієрарха є більш важливим чинником, як повстання з волі собору і освячення церкви кров'ю?

Просимо шановного автора висказати свої думки ясніше, а не в натяках між рядками.

Ми вважаємо, що рішення собору 1921 р., записані в "Діяннях" — це тривалі основоположні постанови, які лягли в основі відродження Української Православної Автокефальної Церкви.

На такому ж становищі стоїть і та частина українського народу по той бік океану, що перебуває під опікою архієпископа Івана Теодоровича. Він же заснував церкву в Америці та в Канаді і має висвяту з 1921 р.

Ми вважаємо, що ця Українська Автокефальна Православна Церква освячена кров'ю мільйона мучеників.

x

xx xx

ВІДРЕДАКЦІЇ

Всеукраїнське Об'єднання стоїть на ґрунті повної свободи релігійних переконань і беззастережної релігійної толеранції. Вбачаємо в цьому єдиний вихід із усіх ускладнень церковного і релігійного питання на Україні.

Таке становище не є зовсім однозначне із прагненням спинити розвиток релігійної думки через незаторкування чи промовчування поважних питань, які в релігійному житті українського народу без сумніву існують.

Тому дуже радо поміщуємо надіслану нам з кругів поважного українського громадянства статтю, що заторкує питання Української Автокефальної Православної Церкви.

З технічних причин ми мусіли скоротити ту частину статті, що говорить про актуальні справи наших днів, які однак не мають основоположного, теоретичного значення.

З М І С Т

1. Богдан : Базар.....ст.1
2. Володимир : Мудрість зненависти і знищення....ст.7
3. Гетенко : Освячення кров'ю.....ст.16

ВСІ ПРАВА ЗАСТЕРЕЖЕНІ
ВИХОДИТЬ НА ПРАВАХ РУКОПISY